

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3391/2019. (XII. 19.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Pécsi Ítéltábla Pk.III.50.039/2019/3. számú végzése ellen benyújtott alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Litresits András) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a és a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 233. §-a alapján a Pécsi Ítéltábla Pk.III.50.039/2019/3. számú végzése ellen alkotmányjogi panaszt terjesztett elő, amely 2019. december 13-án érkezett meg az Alkotmánybírósághoz.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz előzménye, hogy a Kaposvári Helyi Választási Bizottság (a továbbiakban: HVB) 161/2019. (X. 18.) számú határozatával megállapította, hogy a 2019. október 13-i helyi önkormányzati választáson a Kaposváriakért Egyesület, a Demokratikus Koalíció, a Jobbik Magyarországért Mozgalom, a Lehet Más a Politika, a Momentum Mozgalom és a Magyar Szocialista Párt jelölő szervezetek (a továbbiakban: jelölő szervezetek) közös kompenzációs listája négy mandátumot szerzett. Az indítványozó önkormányzati képviselőjelöltként a kompenzációs lista hetedik helyén szerepelt. A kompenzációs listán szerzett mandátumáról két képviselő is lemondott. 2019. október 28-án az indítványozó személyesen nyújtott be a HVB-hez egy olyan nyilatkozatot, amelynek értelmében a jelölő szervezetek kompenzációs listáján mandátumot szerzett jelöltek lemondását követően – többek között – őt kívánják delegálni Kaposvár Megyei Jogú Város Közgyűlésébe. A HVB-hez benyújtott nyilatkozatot a közös listát állító hat jelölő szervezet képviseletében két képviselő tette, azonban egyikük képviseleti jogosultságát két jelölő szervezet visszavonta 2019. október 27-én. A HVB ezért felhívta a közös listát állító jelölő szervezeteket, hogy a kieső jelöltek helyén mandátumot szerző jelöltekről együttesen, írásban nyilatkozzanak. Mivel erre határidőben nem került sor, a HVB 163/2019. (XI. 22.) számú határozatával a jelölő szervezetek közös listáján soron következő jelölt számára adott mandátumot. Az indítványozó a határozat ellen fellebbezett. Álláspontja szerint a 2019. október 27-én e-mail-en keresztül a HVB-hez eljuttatott, képviseleti jogot visszavonó nyilatkozat hatálytalan, mivel a nyilatkozat joghatályos benyújtása kizárólag elektronikus azonosítást követő elektronikus benyújtás útján valósulhatott volna meg; ráadásul a meghatalmazást visszavonó nyilatkozatok nem minősülnek a Ve. 131. §-a szerinti közös nyilatkozatnak sem. A Somogy Megyei Területi Választási Bizottság (a továbbiakban: TVB) 114/2019. (XI. 28.) számú határozatával a fellebbezést elutasította és a HVB határozatát helybenhagyta. A TVB határozata ellen előterjesztett felülvizsgálati kérelme nyomán a Pécsi Ítéltábla a TVB határozatát helybenhagyta.
- [3] 1.2. Ilyen előzmények után terjesztett elő az indítványozó alkotmányjogi panaszt az Ítéltábla végzésével szemben. Az indítványozó az Alaptörvény XXIII. cikk (1) bekezdésébe foglalt passzív választójogának, a XXIV. cikk (1) bekezdésébe foglalt tisztességes hatósági eljáráshoz való jogának és a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésében foglalt „tisztességes jogorvoslati eljáráshoz fűződő jogának” sérelmét állította, valamint azt, hogy a támadott bírói végzés ellentétes az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdésével és a 28. cikkben rögzített józan észnek és a közjónak megfelelő jogszabály-értelmezés elvével. Álláspontja szerint az Ítéltábla önkényesen és tágan, azaz aránytalanul megengedő módon értelmezte a Ve. a nyilatkozatok vonatkozásában zárt szabályrendszerét, és a józan észbe ütköző módon, törvényi felhatalmazás nélkül joghatályos nyilatkozatnak tekintett egy „sima”, elektronikus azonosítás nélküli vagy minősített elektronikus aláírás nélküli elektronikus levelet (e-mailt). Ezzel közvetett módon megsértette a passzív választójogát, ugyanis ezen jogértelmezés eredményeképpen az indítványozó nem kapta meg a mandátumát.

- [4] 2. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e az Abtv.-ben foglalt, a panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak.
- [5] 2.1. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerint tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A (2) bekezdés alapján a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, ezek között a 26–27. §-ok szerinti érintettséget, az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét, valamint a 29–31. §-ok szerinti feltételeket. A (3) bekezdés úgy rendelkezik, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [6] Az Abtv. 29. §-a értelmében az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását [például: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]; illetve 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]].
- [7] 2.2. A Ve. 233. § (1) bekezdése szerint a választási szerv határozatával kapcsolatos jogorvoslati eljárásban hozott bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz a sérelmezett döntés közlésétől számított három napon belül nyújtható be az Alkotmánybírósághoz. A (2) bekezdés kimondja, hogy az Alkotmánybíróság a Ve. alapján, a választási szerv határozatával kapcsolatos jogorvoslati eljárásban hozott bírói döntés elleni alkotmányjogi panaszról az Abtv. 56. §-a szerint a beérkezésétől számított három munkanapon belül, a befogadott alkotmányjogi panaszról további három munkanapon belül dönt.
- [8] A Pécsi ítélőtábla Pk.III.50.039/2019/3. számú végzése 2019. december 5-én kelt, az alkotmányjogi panaszt az indítványozó 2019. december 8-án, határidőben nyújtotta be.
- [9] Az Abtv. 27. §-a szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [10] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, az ítélőtábla tárgybeli végzése ellen nincs helye további jogorvoslatnak [Abtv. 27. § *b)* pont].
- [11] Az indítvány tartalmilag a Pécsi Ítélőtáblának az 114/2019. (XI. 28.) számú TVB határozat felülbírálata tárgyában született Pk.III.50.039/2019/3. számú végzése ellen irányul. A bírósági eljárásban az indítványozó kérelmezőként szerepelt, ezért az alkotmányjogi panasz benyújtása szempontjából érintettnek tekinthető.
- [12] Az Alkotmánybíróság vizsgálata eredményeként arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz az alábbiak szerint nem fogadható be.
- [13] Az Alaptörvény R) cikkére alkotmányjogi panasz nem alapítható {3237/2013. (XII. 21.) AB végzés, Indokolás [19]; 3031/2016. (II. 23.) AB végzés, Indokolás [17]; 3053/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [15]}. Ebben a vonatkozásban a panasz nem felelt meg az Abtv. 27. § *a)* pontja szerinti feltételnek. Az Alaptörvény 28. cikkére önállóan szintén nem alapítható alkotmányjogi panasz {3099/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [20]}, de ezzel összefüggésben az indítványozó egyúttal a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét is állította, ezért érveit az Alkotmánybíróság az utóbbira vonatkozó indítványi rész elbírálásakor vette figyelembe.
- [14] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése alapján az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia.
- [15] Az indítvány megjelöli az Abtv. 27. §-át, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, valamint az indítványozó jogosultságát megalapozza, tartalmazza az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit, és kifejezetten kéri a bírói döntés alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *a)–c)*, *d)* és *f)* pont]. Az indítvány továbbá megjelöli az indítványozó nevét és címét; az indítványozó nyilatkozott arról, hogy saját adatainak nyilvánosságához nem járul hozzá [Abtv. 52. § (5) bekezdés].
- [16] Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésébe foglalt tisztességes hatósági eljáráshoz való joggal kapcsolatban az indítvány azt állította, hogy a jogot az általa vitatott értelmezés elfogadása miatt mind a választási bizottság, mind a bíróság megsértette, de a sérelem mibenlétére a döntések észszerűségének vitatásán túl az indítvány nem adott elő részletes, alkotmányjogilag értékelhető indokolást. Ebben az elemében az indítvány nem felelt meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *e)* pontjának.

- [17] Az indítványozó a XXVIII. cikk (1) tisztességes bírósági eljáráshoz fűződő jogának sérelmét egyrészt az 7/2013. (III. 1.) AB határozatra hivatkozással, az indokolt bírói döntéshez való jog megsértése miatt állította, azon az alapon, hogy szerinte az Ítéletábrla a döntésében nem fejtette ki részletesen, hogy miért lehet elfogadni egy olyan e-mailt joghatályos nyilatkozatnak, amely a 228/2019. NVB határozat alapján a jelölő szervezet nyilvántartásba vétele során elégtelen lett volna. Másrészt ugyanezen jog sérelmének alátámasztásaként hivatkozott a 20/2017. (VII. 18.) AB határozat indokolásában kifejtett vizsgálati szempontokra, amelyek alapján az Alkotmánybíróság az adott esetben önkényes, *contra legem* jogalkalmazás miatt alaptörvény-ellenességet állapított meg. Az indítványozó a passzív választójogának sérelmét nem önállóan, hanem a tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmével összefüggésben állította.
- [18] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés *d*) pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján az Alkotmánybíróság felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz esetén is kizárólag az Alaptörvényben elismert jogokat oltalmazza {lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság tartózkodik attól, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; ezt követően megerősítette: 3065/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [5]; 3391/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [25]; 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]; 3294/2014. (XI. 11.) AB végzés Indokolás [24]}.
- [19] A bírói döntések ellen benyújtott alkotmányjogi panasz nem tekinthető tehát a további jogorvoslással nem támadható bírósági döntések általános felülvizsgálata eszközének, mivel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt és az abban biztosított jogokat védi {3111/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3]}. „Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti szuperbíróság szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés; Indokolás [15]}.
- [20] Az Alkotmánybíróság az ismertetett gyakorlatát a konkrét ügyre vonatkozóan is irányadónak tekintette, és megállapította, hogy az Ítéletábrla végzésével szemben a tisztességes bírósági eljáráshoz való jognak sérelmével összefüggésben előadott indítványozói érvelés nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt feltételeknek.
- [21] Az indítványnak az indokolt bírói döntéshez való joggal kapcsolatos állítása vonatkozásában az Alkotmánybíróság rámutat, hogy az Ítéletábrla végzése a Ve. és az 20/2019. (VII. 30.) IM rendelet vonatkozó szabályait figyelembe véve részletesen foglalkozik (lásd: 6–7. oldal) a választási eljárás során egyes jognyilatkozatok megtételének alaki feltételeivel, köztük a meghatalmazás visszavonásának kérdéseivel.
- [22] Az indítványozó által hivatkozott 20/2017. (VII. 18.) AB határozat az önkényes, *contra legem* jogalkalmazás miatt azzal összefüggésben állapított meg alaptörvény-ellenességet, hogy a bíróság hatályos jogi normák alkalmazását mellőzte és a döntést olyan bírósági joggyakorlatra alapozta, amelynek alapjául szolgáló jogi normák már hatálytalanok voltak (Indokolás [29]). Ilyen körülményeket az indítványozó a jelen ügyben nem állított és az Alkotmánybíróság sem fedezett fel.
- [23] Az indítványozó ugyanis lényegében azt sérelmezte, hogy a meghatalmazás visszavonásának alaki feltételei tekintetében – amelyre vonatkozóan a Ve.-ben állítása szerint sem szerepel tételes szabály – a választási bizottságok és a bíróság nem az általa helyesnek, észszerűnek tartott értelmezést követték. Az indítványban többször is előadott álláspontja szerint a Nemzeti Választási Iroda és a választási bizottságok egy jelölő szervezet bejelentése vagy a delegálások során nem fogadták el és jelenleg sem fogadják el az egyszerű e-mailt (elektronikus levelet), csak elektronikus aláírással hitelesítve, akkor ezzel analóg módon a meghatalmazást visszavonó nyilatkozattal szemben is ezt a formát kellene megkövetelni.
- [24] Az Alkotmánybíróságnak a korábban hivatkozott joggyakorlatával összhangban, az Ítéletábrla végzésében az egyedi ügyben felmerült törvényértelmezési kérdés felülvizsgálatára nincs lehetősége. Az indítványozó panaszában megjelölt aggályok az Ítéletábrla konkrét döntését érintően a fentiek alapján nem tartalmaznak kifejezetten olyan érvelést, amely alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét vetné fel, és így az alkotmányjogi panasz befogadását indokolná.

[25] 3. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg részben az Abtv. 27. §-ába, részben az 52. §-ába, illetve a 29. §-ába foglalt követelményeknek, ezért érdemben nem vizsgálható. Az Alkotmánybíróság erre tekintettel az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2019. december 16.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörchneré dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1987/2019.

